

Br:12/2-909/23-217-4

Podgorica, 18. jul 2023.

INFORMACIJA
o preusmjeravanju preostalih sredstava Crne Gore iz
NATO Povjerilačkog fonda za Nacionalnu Vojsku Avganistana (ANA TF)

Nakon pada Vlade Islamske Republike Avganistan 15. avgusta 2021, te preuzimanja vlasti od strane Talibana i avganistanska nacionalna armija je de facto prestala da postoji. Kao rezultat tih dešavanja, ministri vanjskih poslova NATO-a su 20. avgusta 2021. odlučili da obustave svaki vid podrške avganistanskim vlastima, utoliko i finansiranje Povjerilačkog fonda za Nacionalnu Vojsku Avganistana (Afghanistan National Army Trust Fund (ANA TF)).¹

Povjerilački fond je osnovan od strane NATO-a kako bi saveznice i partnerske države u vidu finansijskih kontribucija pomogle održavanje, opremanje i obuku avganistanske vojske u borbi protiv terorizma. U cilju sprovođenja odluke ministara vanjskih poslova Alijanse, NATO se složio sa modalitetom za pokretanje zatvaranja Povjerilačkog fonda i predložio da se preostala sredstva, koja nisu potrošena za finansiranje projekata, vrate saveznicima i partnerskim državama. Kako projekti koji su povlačili sredstva iz fonda nisu završeni do kraja, ili su planirani a nisu započeti, dogovoreno je da države samostalno odluče kako će sa njima raspolagati.

Procedura povlačenja sredstava se bazira na odluci da li će se preostala sredstva vratiti u državni budžet ili će biti preusmjerena u drugi fond NATO-a. Nakon odluke o preostalim sredstvima, zahtjev za isplatu se šalje u Vrhovnu komandu savezničkih snaga za Evropu (SHAPE), nakon čega započinje procedura isplate ili transfer sredstava u drugi fond.

Crna Gora trenutno na svom računu raspoložuje sa 747.000 američkih dolara. Prethodno su povučena sredstva u iznosu od 200.000 USD.

Projekti iz Povjerilačkog fonda se i dalje zatvaraju, te postoji mogućnost da će biti još sredstava za povraćaj, ukoliko ne od projekata, onda od kamate koja će se podijeliti između kontributora. Prema trenutnim projekcijama, sredstva od kamate se mogu očekivati krajem 2024. ili u prvoj polovini 2025. godine.

U cilju jačanja kapaciteta za odbranu i bezbjednost, NATO putem povjerilačkih fondova pruža značajnu podršku svojim partnerima širom svijeta. Nakon početka ruske agresije na Ukrajinu 2022, saveznice su na Samitu u Madridu ugovorile set dodatnih političkih

¹ Crna Gora je odlukom Vlade iz 2014. godine izdvajala na godišnjem nivou 400.000 USD.

i praktičnih mjera i intenzivirale podršku partnerima, od kojih se posebno izdvajaju CAP i DCB. Sveobuhvatni paket pomoći - CAP (*Comprehensive Assistance Package*) za Ukrajinu je mehanizam putem kojeg Alijansa pruža značajnu praktičnu pomoć reformi ukrajinskog sistema bezbjednosti i odbrane, a koji ima za cilj jačanje interoperabilnosti i kompatibilnosti Ukrajine sa saveznicama i zapadnom vojnom opremom. Crna Gora je za CAP opredijelila 40.000 eura za 2022. godinu.

Takođe važan mehanizam podrške ugroženim partnerima je Inicijativa za jačanje odbrambenih i bezbjednosnih kapaciteta - DCB², čiji projekti se odnose i na razvoj otpornosti i odbrambenih sposobnosti Bosne i Hercegovine. Crna Gora bi podrškom DCB paketu za BiH pojačala svoju vidljivost i kredibilitet kao NATO saveznica, i djelovala u skladu sa njenim prioritetima u okviru Alijanse. To se konkretno odnosi na jačanje otpornosti naših partnera i susjeda, a time i stabilnosti i bezbjednosti cijelog našeg regiona, kao i na promovisanje politike otvorenih vrata i evroatlantske perspektive Zapadnog Balkana.

Prema inicijativi za preusmjeravanje sredstava se pozitivno odredio i Savjet za NATO tokom sjednice održane 6. jula 2023.

² Kroz DCB NATO iskazuje svoju posvećenost partnerima i projektovanju stabilnosti, podrškom u razvoju odbrambenih kapaciteta i otpornosti, čime se doprinosi i bezbjednosti saveza i cjelokupnog evroatlantskog prostora.